

ПОСТАНОВА
вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

від 30 серпня 2022 р.

*«Про результати освітньої діяльності в 2021-2022 н.р.
та напрями її вдосконалення у 2022-2023 н.р.»*

Заслухавши інформацію першого проректора Терещука Г.В., вчена рада констатує, що у 2021-2022 н.р. освітня діяльність університету здійснювалась відповідно до нормативно-правових вимог з урахуванням складних обставин пандемії COVID-19 та воєнного стану. Навчальний процес проходив переважно у змішаному та дистанційному форматах, систематично вдосконалювалось освітнє середовище. Упродовж року кількість електронних курсів, зареєстрованих у середовищі Moodle, збільшилась на 6,6% (з 2880

до 3070), на 7,8% зросла активність їх використання здобувачами. За рекомендаціями експертів НАЗЯВО під час акредитаційних процедур в системі Moodle розроблено сервіс статистичної обробки результатів опитування здобувачів про якість викладання/навчання, що дозволяє фіксувати дані на різних рівнях: університету, факультету, кафедри, кожного викладача. Впровадження цього сервісу створює атмосферу прозорості спілкування викладачів та студентів, дозволяє глибше вивчити потреби та інтереси здобувачів як внутрішніх стейкхолдерів, впливати на удосконалення освітніх програм, виявляти резерви і проблеми в організації навчального процесу, повніше реалізовувати студентоцентрикований підхід. За результатами анкетування, 94,5% студентів (із 1491 опитаних) задоволені рівнем організації дистанційного навчання в університеті. Постійна модернізація інформаційного порталу ТНПУ забезпечує зручний доступ здобувачів освіти до актуальної інформації стосовно навчального процесу. Аналогічну функцію виконує розроблений Telegram чат-бот @tnpu_info. Telegram чат-бот, окрім актуальних новин університету і центру дистанційного навчання, надає відомості про розміщення корпусів і навчальних аудиторій, план розміщення захисних споруд, розклад занять, поточну успішність і можливі способи звернення до адміністрації університету, студентського уряду.

Ефективності освітнього процесу сприяла активізація діяльності ректорату, відповідних структурних підрозділів, НМР у реалізації програми професійного розвитку викладачів. Загалом упродовж року відбулося орієнтовно 30 планових і позапланових вебінарів, семінарів, тренінгів, майстер-класів тощо. Так, семінари проведено: історичним факультетом спільно з Інститутом модернізації змісту освіти МОН України – «Особливості професійної освіти: сучасні виклики в умовах дії воєнного стану»; географічним факультетом спільно з Асоціацією географів-супільників України – «Територіальна ідентичність та символіка простору в контексті російської агресії в Україні». Під модераторством ректора ТНПУ Буяка Б.Б. в університеті пройшов традиційний щорічний Крайовий форум «Освіта – енергія майбутнього. Нові грані розвитку освіти», у 25 секціях форуму працювали понад 2500 освітян з усієї України. Центром професійного розвитку та лідерства ТНПУ (керівник Гузар О.В.) спільно з ТКМЦНОІМ започатковано "Трансфер-містечко інноваційних можливостей", під егідою Британської Ради організовано вебінар «Як креативно навчати креативності? Практичні кейси». Низка тренінгів проведена ініціативними групами членів НМР, зокрема: «Механізми врахування результатів неформальної освіти у вивченні дисциплін», «Організація навчальних практик в умовах дистанційного навчання», «Організація проєктного навчання» тощо. Працівники університету взяли участь у міжнародних проєктах, семінарах, симпозіумах, організованих за кордоном. Так, Буяк Б.Б. долучився до вебінару «Розмови про Україну під час війни» під егідою Управління якістю освіти та Студентського уряду Варшавської школи економіки, викладачі кафедри інформатики та методики її навчання брали участь у семінарі «Використання пакету Wolfram для комп'ютерного моделювання» в рамках міжнародного україно-норвезького проєкту DEDIMAMO та ін.

Для забезпечення якісного освітнього процесу продовжувалось розширення матеріально-технічної бази університету, до початку II семестру 2021-2022 н.р. було придбано 20 мультимедійних проекторів, 35 моноблоків Lenovo M93Z AIO (встановлено в центрі комп'ютерного тестування, ауд. 52), 50 ноутбуків HP ProBook 640. У I семестрі 2021-2022 н. р. за кошти університету закуплено літератури на суму 130000,00 грн. – 180 назв (495 примірників), з них – навчальної літератури 140 назв (434 примірники). Через неможливість використання коштів у зв'язку з введенням воєнного стану, в II семестрі поповнення бібліотечного фонду здійснювалось лише від благодійних дарувань: безкоштовно отримано 1162 назви книг (1320 примірників) на суму 108 тис. грн. Викладачі університету передали власних видань 124 назви (189 примірників) на суму 13550,00 грн. Завдяки безкоштовним джерелам, вдалося зберегти динаміку поповнення бібліотечного фонду на рівні минулих років, водночас значно зросла кількість оцифрованих документів, доступних користувачам бібліотеки: близько 23 тис. документів репозитарію, 5700 книг електронної бібліотеки. У 2021-2022 н.р., окрім доступу до міжнародних наукових баз даних Scopus і Web of Science, наданого МОН, було організовано безкоштовний тестовий доступ до електронних ресурсів видавництва Bentham Science, баз даних Ebscohost і Research4Life. Продовжується робота над формуванням тематичного каталогу «Освітні програми», в якому вже представлено 12 ОНП третього рівня вищої

освіти, 18 ОП магістратури і 18 ОП бакалаврату. Всього опрацьовано понад 1100 навчальних дисциплін. Протягом 2021-2022 н.р. науково-методична рада розглянула і рекомендувала до друку низку підготовлених викладачами університету праць: 3 підручники, 62 посібники, 37 методичних розробок, 2 збірники матеріалів конференцій, 2 навчально-методичних комплекси, 1 словник та низку програм навчальних дисциплін.

Загалом, незважаючи на повномасштабну війну рф проти України, вчена рада відзначає належний рівень освітньої діяльності університету в 2021-2022 н.р. Підтвердженням цього факту, окрім наведених вище показників, є те, що ТНПУ у 2022 році зайняв 3-є місце в академічному консолідованому рейтингу педагогічних ЗВО. Попри стресові навантаження у 2021-2022 н.р. колектив університету зберіг стабільність результатів навчання. Так, показник успішності по університету за першою спробою становив 67,6% (у 2020-2021 н.р. – 66,4%). Найвищою успішність була на факультетах: педагогіки і психології (83,2%), мистецтв (80,8%), фізико-математичному (80,6%). Позитивна динаміка успішності (у порівнянні з 2020-2021 н.р.) найсуттєвішою була на трьох факультетах: фізико-математичному (15,7%), педагогіки і психології (6,8%), мистецтв (4,8%). Якість знань студентів збереглась на рівні минулого року і становила 40,5% (у 2020-2021 н.р. – 40,3%). Найвищий цей показник на факультетах філології і журналістики (54,3%) та мистецтв (52,6%).

Академічна заборгованість за першою спробою становила 38,3%, що на 0,5% менше показника 2020-2021 н.р. (38,8%), але на 8,1% перевищує показник 2019-2020 н.р. (30,2%). Фізико-математичний факультет мав найменше боржників як в кількісному, так і у відсотковому вимірах (54 студенти – 23,3%). У результаті ліквідації академічної заборгованості кількість боржників на початок 2022-2023 н.р. навчального року становить 8,4% (залишилось 287 осіб). За рахунок ліквідації академічної заборгованості успішність по університету зросла до 93,4%. (2021р. – 82,2%). Втрати контингенту студентів денної форми навчання упродовж року складають 98 осіб, у 2020-2021 н.р. – 89 осіб, в 2019-2020 н.р. – 73. На заочній формі навчання в порівнянні з попереднім роком відтік студентів також збільшився і складає 49 осіб (у 2020-2021 н.р. – 32) (в 2019-2020 н.р. – 54).

Відслідковуючи деякі ознаки позитивної динаміки успішності (1,2%) і якості знань (0,2%) здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти упродовж двох останніх форс-мажорних років, вчена рада констатує необхідність підвищення цих та інших показників освітньої діяльності, поступового повернення їх, як мінімум, на докарантинний рівень. Тривале застосування дистанційного навчання, недостатній обсяг практичних і лабораторних занять в аудиторіях під час змішаного навчання, проведення значної частини практик у режимі онлайн стали головною причиною падіння внутрішньої мотивації студентів до навчання і відвідування занять, зниження навчальної дисципліни загалом. 29,4% із 1491 опитаних студентів визнали зниження відвідуваності занять.

Визначаючи першочерговим завданням забезпечення життя і здоров'я учасників освітнього процесу, вчена рада орієнтується на застосування у 2022-2023 н.р. гнучкої моделі комбінованої (змішаної) форми організації освітнього процесу з нарощуванням частки аудиторного навчання як важливого фактору забезпечення якості вищої освіти. Водночас, враховуючи думку здобувачів щодо вибору ними як пріоритетної в умовах воєнного стану дистанційної форми навчання (72,3% із 1491 опитаних осіб за даними студентського самоврядування і 61,8% із 488 осіб – за даними відділу у справах молоді), вчена рада визнає необхідність продовження модернізації системи електронного навчання відповідно до поточних потреб та викликів, надання їй гнучкості, оригінальності та адаптивності до змін. Варто й надалі розширювати можливості цифрового освітнього середовища ТНПУ, використання нових сервісів системи управління навчанням у системі Moodle та її інтеграції з іншими платформами. Для розвитку цифрової компетентності викладачів й надалі необхідне проведення семінарів з питань використання цифрових інструментів для організації освітнього процесу. Вчена рада вважає за доцільне заохочувати кафедри, окремих викладачів до подальшого застосування оригінальних форм організації навчання (перевернутого, адаптивного, активного і т.ін.) з урахуванням специфіки освітніх програм. Зокрема, підтримки заслуговують: ініціатива кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання щодо впровадження «зануреного навчання»; започаткування сертифікатних програм і програм мінор на факультетах педагогіки і психології (Слозанська Г.І.) та фізичного виховання (Огнистий А.В.). Іншим факультетам доцільно запозичити такий досвід.

У рамках внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти комісією з якості здійснено SWOT-аналіз бакалаврських та магістерських освітніх програм, проведено онлайн-опитування випускників: 326 магістрів, 887 бакалаврів. Констатовано побажання здобувачів розширити діапазон вибору елективних дисциплін, збільшити кількість практико-орієнтованих дисциплін за рахунок теоретичних. 84% опитаних пропонує залучати до проведення занять професіоналів-практиків, роботодавців, експертів у певній галузі, 58% – активніше залучати студентів до науково-дослідної роботи. 76% студентів першого курсу висловились за проведення спеціального міні-спецкурсу про роботу в системі Moodle. У цей складний період воєнного стану важливо враховувати індивідуальні умови навчальної діяльності здобувачів. 33,7% опитаних здобувачів вказали на високий, 57,5% – достатній і 7,8% – недостатній рівень реалізації індивідуального підходу до потреб студентів. Цей факт спонукає ще глибше вивчати можливості кожного здобувача в електронному навчанні, толерантно підходити до оцінювання успішності, розширювати спектр індивідуальних навчальних завдань та умов для їх вільного вибору здобувачами тощо.

Вчена рада виокремлює негативний вплив на ефективність освітнього процесу у 2021-2022 н.р. повномасштабної війни росії проти Української держави. Психологічний дискомфорт і навіть шоківі стани через війну – вагомий фактор зниження результатів навчання. За даними відділу у справах молоді, 23,3% із 448 опитаних студентів потребували психологічної підтримки. Породжені війною випробування, стресові ситуації призвели до зростання ролі міжособистісної комунікації, злагодженості дій працівників і здобувачів. 10,2% опитаних студентів заявили про конфлікти з викладачами, насамперед через суперечності у дистанційному оцінюванні успішності. Однак, попри всі форс-мажорні обставини, колектив університету має неухильно виконувати свою стратегічну місію, усвідомлюючи, що національна безпека України нині тісно пов'язана з людським капіталом, сила якого визначається, з-посеред інших факторів, і станом системи вищої освіти. У цьому контексті вкрай необхідне посилення в освітніх програмах історико-культурного компоненту як їх обов'язкової складової, оновлення змісту навчальних дисциплін. У період ворожої дезінформації та кібератак важливим є набуття здобувачами здатності протидії фейкам і пропаганді з боку країни-агресора, тому підтримки заслуговує запровадження на всіх факультетах факультативного курсу «Інфомедійна грамотність». Для озброєння майбутніх учителів шкіл універсальною компетентністю застосування цифрових технологій доцільне введення як обов'язкового компоненту всіх ОП спеціальності 014 «Середня освіта» навчальної дисципліни «Цифрові технології в освіті і науці: тренінг-курс».

Виходячи із наведеного вище, вчена рада **п о с т а н о в л я є**:

1. Основні завдання освітньої діяльності в університеті у 2021-2022 н.р. вважати реалізованими.

2. Ректорату: винайти можливості для заміни окремих компонентів сервера резервного копіювання, ремонту технічних засобів навчання на факультетах.

3. Науково-методичній раді університету:

3.1. Спільно з «Центром професійного розвитку та лідерства» розробити програму професійного розвитку науково-педагогічних працівників на 2022-2023 н.р.

До 16 вересня 2022 р.

3.2. Організувати проведення заходів з питань використання інноваційних форм навчання та цифрових інструментів у навчальному процесі.

Упродовж 2022-2023 н.р.

3.3. Здійснювати науково-методичний супровід застосування інноваційних технологій навчання з урахуванням специфіки освітніх програм, організації навчального процесу за сертифікатними програмами і програмами мінор.

Упродовж I семестру 2022-2023 н.р.

4. Навчально-методичному відділу:

4.1. Контролювати застосування факультетами гнучкої моделі комбінованої (змішаної) організації освітнього процесу з нарощуванням частки аудиторного навчання з урахуванням умов воєнного стану та безпекової ситуації в регіоні.

Упродовж 2022-2023 н.р.

4.2. Посилити контроль за зміцненням навчальної дисципліни та відвідуваності академічних занять на факультетах.

Упродовж 2022-2023 н.р.

4.3. Забезпечити розширення переліків елективних навчальних дисциплін та їх вільного вибору здобувачами вищої освіти (Киданюк А.В.).

II семестр 2022-2023 н.р.

4.4. Координувати підготовку відомостей про самооцінювання, здійснення інших акредитаційних процедур з урахуванням особливостей спрощеної процедури дистанційної акредитації у 2022-2023 н.р. (Пежинська О.М.).

Відповідно до встановленого НАЗЯВО графіку

5. Центру забезпечення якості освіти (Москалюк М.М.): провести рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників, здійснити інші моніторингові дії щодо якості вищої освіти та заходи із працевлаштування випускників ТНПУ.

Упродовж 2022-2023 н.р.

6. Центру дистанційного навчання (Габрусєв В.Ю.): поновити і поширити серед першокурсників інструктивні матеріали для їх роботи в системі Moodle, за необхідності, розробити і запровадити для першокурсників бакалаврату відповідний міні-спекурс.

До 4 вересня 2022 р.

7. Центру дистанційного навчання (Габрусєв В.Ю.) та Центру цифрової трансформації освітнього середовища (Генсерук Г.Р.):

7.1. Розширити можливості цифрового освітнього середовища ТНПУ шляхом використання нових сервісів системи управління навчанням у системі Moodle та її інтеграції з іншими платформами.

Вересень-жовтень 2022-2023 н.р.

7.2. Для розвитку цифрової компетентності викладачів провести семінари з питань використання цифрових інструментів у навчальному процесі.

Упродовж 2022-2023 н.р.

8. Центру професійного розвитку та лідерства (Гузар О.В.):

8.1. Забезпечити реалізацію «Програми професійного розвитку науково-педагогічних працівників на 2022-2023 н.р.»

За планом на 2022-2023 н.р.

8.2. Організувати і провести з факультетськими командами тренінг з комунікації та підприємливості.

Вересень-жовтень 2022 р.

9. Деканам факультетів:

9.1. Користуючись правом обґрунтованої автономії та ініціативи в освітній діяльності, забезпечити застосування гнучкої моделі змішаного навчання з урахуванням специфіки освітніх програм та безпекової ситуації, домогтися зміцнення навчальної дисципліни та відвідуваності академічних занять.

Упродовж 2022-2023 н.р.

9.2. Вивчити можливості започаткування міждисциплінарних, сертифікатних програм і програм мінор на факультетах, за необхідності здійснити відповідні заходи у цьому напрямку.

Січень-лютий 2023 р.

9.3. Сформувати факультетські команди та забезпечити їх участь у тренінгу з комунікації та підприємливості.

Вересень-жовтень 2022 р.

9.4. Для нейтралізації суспільних викликів і загроз через масове вторгнення збройних сил РФ здійснити у 2022-2023 н.р. наступне:

9.4.1. Посилити історико-культурний компонент як обов'язкову складову усіх освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, гарантувати вивчення НД «Історія України та національної культури» обсягом 4 кредитів ЄКТС (екзамен) із збільшенням аудиторних занять не менше як до 2 кредитів ЄКТС.

9.4.2. Для набуття здобувачами здатності протидії дезінформації і пропаганді з боку країни-агресора запровадити факультативний курс «Інфомедійна грамотність» на всіх спеціальностях.

9.4.3. З метою озброєння майбутніх учителів шкіл універсальною компетентністю застосування цифрових технологій ввести в якості обов'язкового компоненту всіх ОП спеціальності 014 «Середня освіта» НД «Цифрові технології в освіті і науці: тренінг-курс», зберегти цю навчальну дисципліну на спеціальностях непедагогічного профілю у чинному на даний час варіанті.

10. Завідувачам кафедр:

10.1 Забезпечити участь НПП кафедр у підвищенні кваліфікації за програмою "Цифрові інструменти Google в освітній діяльності".

Грудень 2022 р.

10.2 Для розширення діапазону вільного вибору здобувачами елективних дисциплін збільшити їх кількість у освітніх програмах, залучати професіоналів-практиків, роботодавців до проведення занять .

Упродовж 2022-2023 н.р.

10.3. З метою реалізації індивідуального підходу відповідно до потреб і умов електронного навчання здобувачів розширювати спектр ІНДЗ та можливостей їх вільного вибору.

Вересень-жовтень 2022 р.

10.4. Посилити інтеграцію навчальної діяльності здобувачів з науковою роботою, активніше залучати їх до наукових проєктів, конференцій, семінарів.

Упродовж 2022-2023 н.р.

10.5. Організувати на кафедрах перегляд і усунення випадків використання джерел інформації авторства громадян країни-агресора у науково-методичному забезпеченні навчальних дисциплін.

Вересень-жовтень 2022 р.

11. Завідувачам кафедр суспільно-історичного спрямування розглянути на засіданнях кафедр, науково-методичних семінарах питання про оновлення змісту навчальних програм і контенту відповідних навчальних дисциплін пов'язане з масовим вторгненням збройних сил РФ.

Вересень 2022 р.

Контроль за виконанням даної постанови покласти на першого проректора університету Терещука Г.В.